

Nr. 24
An. XI.
1897.

Gherl'a
Decemb.
15

AMICULU FAMILIARU

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BALAD'A PELESIULUI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

lânge Prahov'a de vale
Si se vaieta mereu,
Totu ducîndu in a s'a cale
Dorulu Pelesiului seu.
Tulburata se rapede
Vrîndu de stînci a se isbi,
Câ-ci cu dîns'a nu-lu mai vede
Râvnitoriu de-a se iubi.

De cându ap'a curgatóre
Si cu sórele cerescu
Au menire 'nvietóre
Pentru sînnulu pamîntescu,
Dându-i viétia si rodire,
Veselie si norocu:
Ea, prin dulce recorire,
Elu, prin radiele-i de focu,

Pelesiulu cu flori pe frunte
Si 'n vesiminte de cristalu,
Veniá dilnicu dela munte
Preste maluri dându navalu;
Si toti bradii in mirare
De-alu vedeá clocotitoriu
Frematáu cu intrebare:
Unde-lu duce viulu doru?

Elu sburá cum gîndulu sbóra
Prin selbatice paduri
Locuite-odinióra
De ursi mari, de mari vulturi,

Si mîrgeá cá se se culce
Plinu de viétia, fericitu,
Pe alu Prahovei sînu dulce,
Cá 'ntr'unu léganu multu iubitu.

Si-améndoí in desfatere
Se duceáu intrulocati
Pana 'n josu preste hotare
Multu departe de Carpati,
Veseli, raticindu pe lume,
Sub ceriu vecinicu zimbitoriu:
Elu, uitându chiar' alu seu nume,
Ea, chiar' locu-i de isvoru.

Bune vremi eráu pe-atunce
Cîndu ursitului din stînci
Nu-i pasá cá se s'arunce
Preste ripele adénci.
'Lu mîná dorulu ce este
Dulce-alu inimei avéntu,
Care trece cá 'n poveste
Preste mări si sub paméntu.

Dar' acum elu intârdie...
Drumu 'n cale-i-s'a lungitu!
Ea 'lu ascépta cá se vie
Din diori pana la sfintitu;
Si, serman'a! tulburata,
Se totu vaieta mereu,
Purtându grigi'a necurmata,
Grigi'a Pelesiului seu!

II.

Intr'o di... asia se spune,
Caletoriulu tinerelu
Zari 'n cale-i o minune,
O minune de castelu, —
Ce 'ntro clipa resarise
Din pamântulu scorburos
Si-a lui porti cu dragu deschise
Unui Rege gloriosu.

Elu vediu trecându in sóre
Si sub codrii betrânesci
O Regina cântatóre
De-ale muntiloru povesti;
Si frumóse Margarite
Pe selbatice potici,
Si pre drumuri nêsipite
Urme de petióre mici.

Si'audi ce nu s'aude
In desimele din munti;
Nu urlari de fiare crude,
Nu caderi de bradi carunti, —
Ci divin'a armonie
De dulci glasuri argintii
Si de organu ce re'nvie
Umbre albe de copii.

Fermecatu Pelesiulu siede
Pe o stânca 'n locu opritu, —
Vede si nu-i vine-a crede,
Sêmețe ce n'a mai sêmțitu.
Cá si dêsulu in uimire
Uriesii cu vêrfu albu
Plimba tintesia privire
Pe Castelulu acelu d'albu.

Splendida-i 'nalt'a cladire
Ce straluce-acumu sub ceru
Cu maestr'a 'mpodobire
Unui mândru juvaeru;
E menita se devie
In presentu si 'n viitoru:
Cuibu voiosu de ospetie,
Cuibu de glórii si onoru.

III.

Éta Regele sosesc
Lânga Pelesiu, gânditoriu,
Si 'lu intréba de voiesce
Cá se-i fie muncitoriu, —
Câ-ci e june, câ-ci e tare
Câtu optu-dieci de murgusiori,
Si cu braçiulu lui e 'n stare
Se 'nvêrtésca rotí de mori.

Pelesiulu la-asiá cuvinte
Se trediesce cá din visu, —
Lume noua 'n a lui minte
De-odata s'a deschisu . . . .
Bucuros elu la turbina
Se repede 'nvingatoriu,
Cá se macine lumina
Dela fulgerii din nori.

Si de-atunci cându nóptea vine
Nascatórea de suspini,
Aste locuri le vedi pline
De fantastice lumini.
Feeri'a se intinde
Preste falniculu Castelu,
Ce ferestriile 'si aprinde
Cá de-unu sóre-ascunsu in elu.

IV.

Diu'a Pelesiulu lucréza
Câtu unu uriasiu vênjosu,
Ér' cându diu'a inseréza
Redevine Fetu-Frumosu
Si 'n Castelu apoi apare
Cu pasu veselu triumfalu;
Câ-ci e nasiulu seu, si are
Locu la prândiulu celu regalú.

Intre flori si 'ntre copile,
Intre ambii Suverani,
Elu s'arata micu de dile
De si are mii de ani . . .
Si Regin'a 'nveselita
'Lu desmiérda-adesse ori
Pe-a s'a cóma impletita
Cu brillianti scânteitori.

Apoi mândrulu, dupa cina,
La toti lasa remasu bunu, —
Salta sprintenu, se inchina
Si plecându cá unu nebuu,
Elu se duce se se culce
Plinu de viétia, fericitu,
Pe alu Prahovei sênu dulce
Cá 'ntr'unu léganu multu iubitú.

. . . . .
Ea 'lu mostra cu blândetia
Si-i totu dice, câ-i pecatu
De a perde 'n tineretia
Cursulu seu neatêrnatu.
Elu raspunde cu mândrie:
«Mândra fii de-alu meu norocu!
Dicu Luminei cá se fie,
Si lumin'a e pe locu!»*)

Castelulu Pelesiu 15 Oct. 1887.

V. Alexandri.

*) Castelulu „Pelesiulu“ situatu in positi'a cea mai admirabila din Sinai'a, la pólele grandiósei masse a Bucenciloru, — acestu castelu care este lucrarea de arta cea mai marétia si mai frumósa din tíera, si ale cărui'a mândretie au contribuitu cu multu intru a duce departe faim'a tíerei si a frumsetieloru ce ea cuprinde, — e de câtu-v'a témpu iluminatu cu lumina electrica; ér' poterea, care produce ace'a lumina electrica este ap'a Pelesiului, unu repede si limpede pèrèuasiu, care versându-se mai la vale in Prahov'a curge in faci'a castelului regalú, cărui'a i-a datu numele seu. — Tocmai faptulu acest'a, cá adeca pèrèuasulu Pelesiulu, a fostu pusu la tréba, si anume: a „macin'a lumina“ pentru ace'a „minune de castelu“ ce i-i pórtá numele, alcatuesce subiectulu acestei frumóse balade. — In Castelulu Pelesiu, impodobitu de multe din productiunile geniului artisticu a M. S. Reginei, si in care org'a adesea resuna sub mân'a Reginei române, apele Pelesiului alcatuescu in midiloculu mesei regale, unu avuzu din care salta in susu o radia limpede din undele pèrèuasului. De ace'a díce dlu V. Alexandri cá Pelesiulu „are locu la prândiulu celu regalú.“ „Tara nouă.“

Strad'a Carmen Sylva.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XXVI.

Pregatiri.

Ovreiulu Laib, dupa-ce parasise cu obrazii inrositi de loviturile lui Traianu cas'a mortuara, se duse a casa, cá se-i mai tréca rosiét'ia si se se gândésca, cumu se-si resbune de acésta ne mai audita ocara.

„Las' cá-mi vei plati tu insuti si inmitu“ 'si dîsè elu mesurându cu pasi nervosi odai'a sa de dormitu, in care tiéneá acestu monologu. „Nu-mai decâtu oiú porni urgi'a judecatii asupr'a capului teu si pe cându vei petrece pe tata-teu la momentu, aprodii voru pândi iutórcerea t'a, cá se te arunce in temnitia, de unde mai bine ar' fi fostu se nici nu fi scapatu.“

Mai percurse de vre-o câteva ori odai'a, apoi aruncá o privire in oglinda si vediéndu cá obrazii sei redobândisera faci'a lorú cea obicinuita, 'si luá palari'a si bastonulu si plecá.

Se duse de-adreptulu la bancheri'a lui Pucle.

„Nu mai pota améná revisuirea portofoliului“ î-i dîsè dupa-ce 'lu salutase pe scurta.

Bietulu presiedinte incremeni.

„Toctmai acum, cându actiile au inceputu a se urcá puçinu,“ esclamá elu, dupa-ce 'si revenise din uimirea s'a.

„Pána mâne mai pota asceptá, dar' mai multu nici o singura dí macaru“ respunse ovreulu.

„Dar' apoi suntu pierdutu!“ se vaietá Pucle.

„Nu voiescu se te pierdu, toctmai din contra,“ facú Laib, „cá-ci, déca mi-ar' fi fostu intentiunea se te stricu, n'asiu fi venitu la d.-t'a, ci asiú fi ispravitu de-odata fara nici unu preambulu.“

„Dór' ai venitu se-mi spui cá esci gat'a a recunósce de ale d.-tale subscrierile de pe politiele sciute,“ esclamá Pucle cu óre-care bucurie.

„Unde te duci cu gândulu?“ ripostá ovreiuulu speriatu, „nu scii cá amu tovaresiu si cá asiú fi pierdutu déca asiú face unu lucru ca àst'a, ce-mi este strictu opritu prin contractulu de tovarasie.“

„Nebunulu de mine!“ esclamá Pucle, „cum am si potutu crede, cá-mi va veni scâparea toctmai dela d.-t'a.“

„Én' asculta,“ facú Laib apropiându-se de Pucle, „am eu unu planu, cu care poti scâpá de pedéps'a pentru plastografia, ba si de plat'a politielorú.“

„Adeca se pagubescu banc'a la care suntu presiedinte,“ observá Pucle posomoritu.

„Ha, ha,“ rîse ovreulu demonicu „dlu presiedinte nu vrea se pagubésca banc'a, cá-si-cându n'ar' fi unulu cu dlu Caspar Pucle care a insielatu-o cu subscrieri false, si care nu e in stare a plati sumele garantate cu acele subscrieri plastografate.

La acestu sarcasmu mortalu Pucle tresari.

„Ei bine, voiesci se audi planulu, séu mai bine sfatulu meu,“ reluá ovreiuulu, „ori de unde nu, me ducu pentru cá dlu presiedinte se nu se desbina cu dlu Caspar Pucle plastografulu.“

Laib credeá a intimidá pe Pucle cu aceste intiepaturi, se insielá inuse. Victim'a s'a erá unu omu rabdatoriu si fricosu, dar' precumu chiar' si celu mai fricosu animalu de pe faci'a pamentului, precumu chiar' si epurele, cându se vede in gróz'a mortii, incérca a se apará, asiá si Pucle vediéndu in ovreiuulu Laib pe celu mai aprigu alu seu persecutoru, sêmti instinctivu, cá este pierdutu, déca se va increde conducerei acestui dracu in chipu de omu, si se decise a se aperá in contr'a lui cu sêngur'a arma de care mai dispuneá. Acésta arma erá prefacatori'a.

„Spune,“ dîsè elu deci „te asculta.“

„Cá se scapi de ori ce respundere pentru politiele cele false,“ siopti ovreiuulu, „n'ai decâtu se declari cá nu scii nimicu de ele.“

„Multu te-ai gânditu până ai nimeritu ast'a,“ intrebá Pucle cu unu zimbetu silitu.

„Adeca vréi se dîci, cá ar' fi o prostie?“ facú Laib. „Asiá pare in primulu momentu, dar' én' se vorbimu lucrulu mai cu amenuntulu si vei vedeá, cá nimicu mai lesne decâtu a scapá cu ajutoriulu negatiunei.“

„Dar' bine omule, toti amplotiati dela banca sciú despre aceste politie! . . .“

„Te rogu, numai unu momentu te rogu,“ î-lu intrerupse Laib. „Ai gresiéla si inca o mare gresiéla, déca dîci, cá toti amplotiati sciú despre politiele d.-t'ale.“

„Cum se póte,“ reflectá Pucle, „nu suntu trecute in registrele bancii?“

„Nu, despre ast'a m'am convinsu!“

„Visezi, d-le Laib, ori aiurezi. Dar' banii, cari mi s'au numeratu pe acele politie nu-su trecuti?“

„Ba, dá!“

„Asia dara celu puçinu cassariulu care mi-a numeratu banii trebuie se scie despre politie!“

„Uiti, cá banii ti-s'au numeratu pentru politiele cu subscrierea falitului Cseh.“

„Ai dreptate, asiá este! Dar' déca nu scie cassariulu, apoi trebuie se scie Traianu Mistrelu.“

„No vedi, aici am voitú se te amu. Traianu Mistrelu scie, dar' elu — pe semne asiá a voitú Domnedieu de l'a zapacitu, — n'a inregistratu politiele cele nóue, ci le-a schimbatu cu cele vechi fàra nici o insemnare; intielegi?“

„Da,“ respunse Pucle uimitu, fàra a sci unde voiesce se ésa ovreulu.

„Cassariulu si ajutoriulu seu n'au nici o sciintia despre natur'a valoriloru ce ai datu in schimbu pentru politiele cu subscrierea lui Cseh . . .“

„Da, ast'a o sciú, cá-ci 'mi aducu aminte cum a incercatu a afá dela d.-t'a intrebându-te de-a dreptulá betránulu Lusticu, déca ai vediutu politiele cele nóue.“

„Asiá este... trebuie dára se scíi si ace'a cá nu i-am respunsu nimicu si cá prin urmare va crede déca d-t'a vei sustiêné, cá ai acoperitu acceptele lui Cseh cu hártii de valóre.“

Pucle la acésta propunere remase cu ochii stélpiti apoi îngâná:

„Dar' apoi hártiile, ar' trebui se fia in cass'a bancii!“

„De, de, nu te face atátu de nepriceparatoriu,“ batjocóri Laib, „hártiile le-au sustrasu Mistrelu si le-au inlocuitu cu politiele cele false.“

Pucle nu replicá nimicu.

„Ei bine, suntemu int'elesi, adéca vréi se urmezi dupa sfatulu meu, si se scapi“, intrebá Laib dupa óre-care timpu.

„Nu,“ respunse Pucle scurtu, dar' decisu.

„Asiá dar' preferi se te inchidia!“

„Da!“

„Pe cinci ani?“

„Fia si pe cinci aai, i-mi voru trece lesne, cá-ci vre o doi din acei ani vei impartí si d-t'a cu mine!“

„Eu, ha, ha, ai nebunitu!“

„Ori apoi vei platí politiele, cá-ci voiú spune totu, ér' contractulu de vëndiarea gradinei mele va fi cea mai buna proba despre complicitatea d-tale.“

„Asiá vorbesci!“

„Asiá precumu gândescu si precumu suntu hotaritu a si face!“

„Nu fi nebunu!“

„Voi se-mi impacu sufletulu!“

„Si se mori in temnitiá?“

„Déca asiá va voi Domnedieu...“

„Si chiar' déca vei scapá din inchisóre, sufletulu impacatu va fi elu in stare a te hraní?“

„Bunu e Domnedieu...“

„Pána la Domnedieu...!“

„Mai suntu si advocati cari 'mi voru recâsigá gradin'a ce ti-amu vëndutu séu mai bine dísu banii ce vei primí pe ea. Dóuedieci de mii de florini! Nu ti-a fostu pecatu de Domnedieu!“

„Asiá,“ ghifái ovreiulu spariatu de mórte, „aici 'ti este impacarea sufletulu, ast'a tí-e filantropiá. In adeveru vorbiti reu de ovrei, dar' d-t'a esci mai mírsiavu decâtu celu mai mírsiavu ovreu!“

„Vorbe in vèntu, d-le Laib, poti se injuri cátu vei voi, pe mine unulu nu me vei întórce dela hotarírea mea!“

„Asiá?“

„Da!“

„Ast'a tí-e ultimulu cuvèntu?“

„Ultimulu si nerevocabilulu cuvèntu.“

Laib se sculá tremurându si plecá buimacitu. Pásiá in dóue párti.

Ce fusese arderea palmeloru pe care le primise dela Traianu, pre lângá foculu ce-i aprinsesé in sufletu amenintiarea lui Pucle!

„Déca nu se pléca, trebuie se se frânga,“ díse ovreiulu reintorcându-se a-casa.

Nu potú dormi, tóta nóptea se svêrcolít in patu, ér' cându se crepá de díua se scolá si incepú éراسi se mesure odai'a cu pasi desi si merunti.

Cum batú nóue óre mersé la banca, unde intrá in cabinetulu directorialu spunédu cá va inlocuí pe directoru, pána ce Traianu Mistrelu 'si va poté reocupá postulu.

Nici Lasticu si nici Smaltiu nu-lu aveáu la inima pe ovreu, cá-ci vedusera ce-i platesce pielea, cându cu afacerea acelei lipse de o mia de florini.

„Me temu cá ne-amu facutu mari pecate cu Mistrelu,“ díse Lusticu cátra Smaltiu, „si cá Domnedieu are se ne bata punédu-ne pe dlu vice-presiedinte pe capu.“

Smaltiu nu respunse nimicu. De cându se fripse, se temeá nu numai de focu si taciune, ci chiar' si de fumú... cá draculu de tamáie.

Laib in totu decursul dílei nu comunicá cu functionarii dela cassa decâtu pentru strictulu necesaru. Se vedeá fórté ocupatu cu calculatiuni, cu revizii, in fine cu o controla generala a afaceriloru bancii.

Pareá fórté agítatu si din ce mergeá deveniá totu mai posomorítu. Cáte o vorba aruncata ici colea cu vóce restita anunjá functionariloru o furtuna, care fierbiá inadusíta in inim'a lui si care acum, acum pareá cá va isbucni.

Spre séra cu puçinu inainte de a parasí banc'a, chiemá pre servitoriulu Ionu si-i díse:

„Se te duci la dlu Traianu Mistrelu!“

„Am intielesu d-le vice-presiedinte.“

„Si se-i spuí se póftésca adi negresítu la dlu presiedinte Pucle.“

„Amu intielesu domnule,“ repetá Ionu, dar' ochii nu-i luá de pe contorulu directionalu la care scrisese Laib si unde servitoriulu paré a cáutá cev'a.

„Nu mai este acolo, póte cá va fi picatu josu,“ si díse in sène asceptându cá vice-presiedintele se-i spuna cá póte plecá.

„Spune-i se vína negresítu,“ repetá acest'a „intre siepte si optu. Déca va fi inchisu pe dinainte se intre pre din dosu. Du-te spune-i de-acumu si întórce-te cu respunsulu ce-ti va dá.“

„Dar' déca nu va fi a-casa?“

„Cum se nu fia tocmai astadi, cându a ingropatu pe tata-seu.“

Ionu plecá, preste puçinu se întórse éراسi.

„Va veni cându va bate optu,“ raportá elu lui Laib.

„Bine,“ făcú acest'a, apoi 'si strinse hártiile si se duse la cassa.

Ionu remase, cá se mature, se stérgea de prafu, se curetie, in sfêrsítu se puna in buna regula cabinetulu dupa cum erá datoriu se face.

„O pusesemi aici, mai la o parte cu gându cá s'o iáu astadi, déca nu va intrebá nimeni de ea,“ borborosí elu cautându in tóte partile. „Credeám cá va fi picatu josu, dar' nu-i nicairi. Domnulu vice-presiedinte va fi crediutu cá este a lui si o va fi pusu-o in buzunariu. Cu atátu mai bine, cine scíe de ce potca asiú fi datu. Paremi-se cá erá a dlui Traianu.“

Laib asistá la incheierea cassei. Tóte se gasira in buna ordine.

„Domnule Lusticu,“ intrebá elu apoi pe casariu „nu cum'á-ti aduci a minte, cu ce valori

Pofta buna!

a acoperitu dlu presiedinte Pucle acceptele sale ce le aveá cu Cseh, cându a falimentatn acésta firma?"

„Nu mi-aducu aminte, d.-le presiedinte, dar' nici nu potu se-mi aducu aminte, cà-ci n'am sciutu-o nici odata“ respunsè Lusticu.

„Cum asiá?“ facù Laib miratu, nu ti-s'a datu acele valori in pastrarea d.-tale?“

„Nu!“

„Dupa câtu sciu eu, dlu presiedinte a datu in schimbulu subscrieriloru lui Cseh nisce hârtii de statu. Nu se pastréza astea in cass'a principala impreuna cu banii?“

„Ba da!“

„Voiu fi dara reu informatu,“ facù Laib si voi se plece, dar' apoi cá-si-cându si-ar' fi luatú sém'a se întórse si dîsè:

„Èn' cauta la scadenti'a politieloru cu subscrierea falitului Cseh, d.-le Smaltiu, èr' eu voiu aduce portofoliulu, cá se vedemu déca nu vomu dá acolo de vre-o urma, dlu presiedinte va fi adusu póte alte politie spre inlocuire.“

Smaltiu cercetà scadentiele si le spuse lui Laib, care se întórse intru ace'a cu portofoliulu de politie, unde cautà la scadentiele indicate.

„Da, éta aici unu acceptu de-alui Caspar Pucle.“ dîsè elu dupa câtu-v'a tîmpu si scóse o politia din portofoliu, dar' cându se uità mai bine la elu esclamá spariatu:

„Ce-i ast'a?“

Lusticu si Smaltiu intinsera gúturile cá se vedía, ce lucru spariase ast'felu pe vice-presiedinte.

„Subscrierea casei nóstre Ruben et Laib contr'a-facuta,“ dîsè ovreulu cu o consternatiune bine jucata, apoi luându din portofoliu de-a rëndulu tóte politiele lui Pucle, repetà cu vóce din ce in ce mai inecata, „si ast'a, si ast'a! Cine póte fi plastografulu?“

Cei doi impiegati ai bancii firesece nu potura se-i respundia la acésta întrebare.

Laib asiedià cu mân'a tremurânda politiele éra si in portofoliu, apoi stergându-si fruntea de o sudóre inchipuita dîsè càtrà Lusticu si Smaltiu:

„Pe de séra la optu óre am datu întâlbire lui Mistrelu la presiedintele Pucle, pentru cà voiám se me întielegu cu ei améndo. Acum inse me iá o nespusa gróza cându me gândescu cà am se stáu fačia in fačia cu acesti doi barbati, dintre care unulu trebuie se fi comisu acésta plastografia. Se veniti la mine pe la optu, cá se me insoçiti la presiedinte, si se fiti de fačia la conorbirea nóstra.“

„Vomu veni d.-le vice-presiedinte,“ respunse Lusticu.

Laib puse portofoliulu cu politiele in cass'a directoriala, apoi plecà fórtè alarmatu dupa aparintia.

„N'o se japi tu miile de florini pentru gradina, cà este a mea!“ 'si dîsè in sène si prinse mai tare bastonulu seu, care aveá unu maneru grosu rotundu cá unu meru si greu cà-ci érá umplutu cu plumbu.

XXVII.

Presiedintele asasinatu.

Traianu iamorméntase acele remasitie pamentesci care in viétia reprezentase pe tata-seu si se întorsesè a-casa.

Niculiti'a Barda parte din amicie dar' parte si din interesu, cà-ci cáu audise câte cev'a despre calatori'a lui Traianu la Rîulacu, 'lu insoçise a casa, se-i tie de uritu, cum i dîsese elu.

Amiculu nostru nu refusà societatea fitoriului adunetu dela succursal'a Patriei, cà-ci i érá gróza de a remâné sênguru cu gândurile sale.

De cându plecase Corali'a si 'lu lasase in lacrimi lînga catafalculu tatalui seu, se sfortiasè cu tóte poterile sale sufletesci, a nu se mai gândi decátu la cele ce se petreceáu impregiurulu seu.

Déca ar' fi fostu impresuratu de veselie, lar' fi omorítu contrastulu, asiá inse functiunile lugrube ce se esecutáu in giuru-i armoniandu cu jalea sufletului seu, i-i mai alinara, séu mai bine dîsu, i-i amortíra dorerile.

„Ai auditu vestea cea mai nóua“, 'lu întrebà Niculiti'a, dupa-ce ajunsera a casa, cu gându cá se-lu mai distraga.

„Ce veste?“ facù Traianu apaticu.

„Domnisiór'a Corali'a se cununa Domineca cu unu domnu Furculici, mosferiu de prin districtulu Prahovei.“

„Asiá!“ dîsè Traianu si nu mai adause nimic mai multu, dar' o palóre mortala i acoperi façia.

„Se díce cà mirés'a ar' fi fórtè trista,“ continuà Niculiti'a, crediéndu a maguli cu ast'a pe Traianu.

„Vorbesce-mi mai bine de tata-meu,“ i rupsè acest'a, „déca tocmai ti-ai pusú in gându a me întretiéne de lucruri triste... cà-ci Corali'a este mai mórtá pentru mine decátu acel'a pe care acumu l'am condusu la morméntu.“

Barda se uimí, apoi inse aduse vorba despre alte lucruri.

„Este dreptu,“ întrebà elu cu óre care sfiéla, „cà vei trece la succursal'a Patriei— cá dirigentu?“

„Nu!“ respunse Traianu cu tonu secu.

„Asiá-dara vei remâné la banc'a din Tênipesci,“ cestionà Barda mai departe, fâra cá se-si póta pe deplinu ascunde bucuri'a cu care-lu umpluse respunsulu amicului seu. Speranti'a s'a cà va ajunge dirigentu la succursal'a Patriei, i revenise din nou.

„La banc'a din Tênipesci, nici se nu mai audu macaru de ea, — voiu remâné jurnalistu!“

„Cà bine si faci; déca asiú avé talentulu teu si eu asiú preferá o positiune independenta. Nu-i vorba suntu si eu pictoru, dara pentru pictura n'am nici unu câmpu aici in Tênipesci printre nisce ómeni care nu facu deosebire între unu tablou de arta si între o cadra tiparita.“

Traianu 'lu lasà se díca, si Niculiti'a indrugá mereu, fâra a observá cà amiculu seu de multu nu-lu mai asculta.

Barda inca totu mai spuneá, cându vení Ionu dela banca, pe care, dupa cum scimu, 'lu tramisese Laib.

„Te róga dlu vice-presiedinte, d-le Mistrelu, se ostenesi de séra la optu pâna in cancelari'a d-lui presiedinte. Déca voru fi inchise usile de pe dinainte se íntri prin dosu. Dar' se poftesci negresítu!“

„Bine,“ respunse Traianu masínalhinte.

Ionu esí.

„De ce nu te chiama la banca si-ti dá intélnire la Domnulu Pucle,“ întrebà Niculítia Barda.

„Cine?“ facú Traianu cá-si-cându ar' fi tresaritu din unu visu greu.

„Domnulu Laib, vice-presiedintele bancii!“ replicà Niculítia uimitu. „Dar' bine, visezi, de nu scí ce se petrece in giurulu teu?“

„Servitoriulu dela banca a fostu trimisu de ovreulu Laib?“ esclamá Traianu tresarindu.

„Celu puçinu a vorbitu in numele vice-presiedintelui, ér' tu ai promisú cá te vei duce de séra la optu, cá se te intálnesci cu dènsulu in biroulu d-lui Pucle!“

„Eu se me intálnescu cu elu! . . . in sfèrsítu de ce nu?“

„Dar' me miru cum de nu te-a chematu la banca, déca are se-ti vorbésca.“

„Tréb'a lui, va fi voidu se fimu numai între noi, pentru casulu cându s'ar' repetá surpris'a de ieri.“

„Ce felu de surprisa?“

Traianu povestí lui Bardá pe scurtu totu ce credeá cá-i facuse Laib si sfèrsí spunèndu-i cá 'lu palmuise.

„Eu in loculu teu nu m'asiu duce,“ díse Niculítia cá-m spariatu de cutezanti'a cu care amicului seu í-si resbunase asupr'a ovreului.

„De ce nu?“ replicà Traianu. „N'o se me omóre, si-apoi chiar' déca mi-ar' luá viéti'a puçinu 'mi pasa, duca-se ticalós'a de ea.“

„Nu te jocá cu foculu. Cine scie ce reu vré se mai aduca Laib pe capulu teu. Ovreii fugu de versare de sânge, ast'a-i dreptu, dar' unde potu se sugrume, acolo facu. N'a incercatu a te repune moralicesce!“

„Si-apoi déca nu me voi duce unde me chiama astadi, voi scápá de urg'a lui?“ întrebà Traianu.

„Celu puçinu nu i te dáí pe mâna, éc' asiá fàra nici unu dioru.“

„Nici vorba de ast'a! Me ducu se vedu ce vré!“

„Te voiú insoçí si eu.“

„Déca-ti face placere! . . .“

„Da, voiú vení cu tine, pâna la usi'a biroului . . . cá-ci nu scfu de ce, dar' 'ti ducu frica.“ Traianu zimbí dorerosu.

Niculítia aduse acumu vorba despre Catin-cutí'a si spuse amicului seu, cá s'a logoditu cu dèns'a, si cá déca se va vedé in functiune fie chiar' si de adiunctu macaru, la primavéra se va cununá cu ea, si urmá asiá inainte spunèndu-i tóte sperantiele s'ale.

Pe nesèmtíte sosise tèmpulu cá se mérga unde Traianu erá acceptatu de Laib si de Pucle.

Cei doi amici plecara.

Nóptea-si întinsese dejá umbrele s'ale preste orasiu. O cétia grósa inveliá flacarile lampeloru de strada, care de-abiá patrundeáu prin acestu velu cu o diare rosática in colórea sângelui, marcându numai, cumu amu díce, punctele de unde ar' fi trebuitu se se verse lumina, fàra inse de a imprasciá intunecimea de priu strade.

Biroulu lui Pucle nu erá departe de locuinti'a lui Traianu. Preste cincí minute cei doi tènerei sosira la tiènta.

Usile dinspre strada eráu dejá inchise.

„Trebue se íntru pe din dosu,“ díse Traianu càtra Niculítia.

„Voiú acceptá la pórtá,“ replicà acest'a. „Se póte cá vei scápá curèndu si asiu voi se-ti mai ceru unu ceaiu.“

„Bine, déca vei vedeá cá zabovescu multu întórce-te singuru si ascépta-me la mine a casa, éta si chei'a.“

Traianu disparú in curte. Nu trecura inse dóue minute, cându éta-lu cá vení éra si indereptu.

„Ce, dór' este inchisu si pre din dosu?“ 'lu întrebà Niculítia.

„Ba nu, dar' lucru straniu, in contoriu este intunerecu, si nu-i nimeni acolo. Am strigatu si n'am primitu nici unu respunsu!“

„De ce n'ai facutu lumina cá se vedi ce este?“

„Am voiú, dar' n'am avutu nici unu chibritu.“

Niculítia se cautá prin buzinariu, dar' nu gasi nici elu chibrituri.

„Hai se mergemu!“ díse Traianu.

„Eu in loculu teu n'asiu lasá lucrulu numai asiá,“ observà Niculítia, „cine scie ce s'a întèmplatu!“

„Nu suntu dispusu frate,“ respunse Traianu, „a me amestecá in trebile altor'a, vedia-si fie-care de ale sale.“

„Dar'“ observà Niculítia, „multu, puçinu este si tréb'a t'a. Domnulu Pucle, dupa cumu tu sènguru mi-ai spusu, ti-a facutu multu bine cu oca-siunea evenimenteloru din urma.“

„Este dreptu, dar' frate, mi-e sila de ori ce se petrece in lume, asiu voi mai bine se moriu.“

„Tocmai pentru cá se-ti tréca acésta teribila melancolie ar' fi bine se te interesezi de alte lucruri . . . si-apoi dreptu vorbindu este chiar' datori'a t'a, cá se lamuresci tréb'a ce tu sènguru ai numitu stranie.“

„Haidemu,“ decise Traianu pe scurtu. „Domnulu Pucle va fi esítu cu vre-o trebuintia pentru vre-unu momentu. Amu întrebatu in curte pe unu servitoriu de dènsulu, care si elu erá de ace'a-si parere. Ce vréi se-lu cautu prin tóte incaperile din curte . . . Déca voru aveá trebuintia de mine, scie unde se me gasésca, nu locuescu departe.“

Niculítia nu mai obiectá nimicu, ci plecá cu amicului seu.

De-abiá se departasera, cându éta cá sosi Laib insoçitu de Lusticu si de Smaltiu.

„Este inchisu la domnulu Pucle,“ díse celu din urma.

„Amu căm întârziatu!“ observă Lusticu.

Laib ghiffaiá, trebui se resutle puçinu pentru cá se póta vorbi, dar' si acumu vócea i tremurá cându díse:

„N'am întârziatu... de-abiá au trecutu diece minute preste optu... Domnulu Pucle va fi in launtru cu dlu Mistrelu... usi'a din dosu va fi deschisa...“

Si cu aste intrá pe pórtá in curte, ér' insoçitorii lui dupa elu.

Laib inaintá cu pasi nesiguri; intr'uuu rëndu erá se cadia, petiorulu i alunecase de pe un'a din petrile cele rotunde cu care cúrtea erá pardosita.

„Ai uitatu bastonulu a-casa, d-le vice-presiedinte,“ i díse Lusticu la ast'a. „Ti-ar' fi prinsu bine acumu!“

„Bastonulu, da... este acasa... Nu l'amu gasitu adi deminétia,“ replicá ovreulu cu vócea intrerupta. Pe semne nu-si revenise inca de spaim'a in care 'lu adusese pericolulu caderei.

„La banca l'ai avutu,“ i observá Smaltiu.

„Da, ieri...“ făcú Laib.

„Ba nu, chiar' astadi,“ afirmá Smaltiu, „mi aducu fórté bine aminte, fiindu-cá erám se me impedeçu de elu, cându amu alergatu se cautu scadentiele politieloru.“

„Se póte!“ respunse Laib, care acumu ajunse la usi'a ce conduceá pe din dosu in biroulu lui Pucle.

M-e-e-e miru cá n'au aprinsu nici o lumina in acestu antreu,“ observá Lusticu dându se între dupa Laib, care inaintase de ajunse la usi'a biroului.

„S-e-e-e vede treb'a cá ai umblatu adeseori pe-aici, de scii unde se apuci si prin acésta cumplita intunecime,“ reluá Lusticu din nou.

„Ce-i ast'a!“ exclamá Laib de-odata si se audiá cumu i vibrá vocea de spaima.

„Ce se fia?“ intrebara ceialalti doi oprindu-se alarmati.

„Amu deschisu usi'a spre birou si-i intunecuru!“ respunse Laib tragëndu-se inapoi.

Tremurá de de-abiá se poté tiéné pe petióre.

„Aprinde unu chibritu, cá se aruncamu celu puçinu o privire impregiuru,“ díse Smaltiu.

„Ba nu, se alergamu mai bine la politie...“ si limb'a i-se incurcá cá la unu omu beatu.

„La politie!“ exclamara amëndoi functionarii mirati, „de ce la politie?“

„Usi'a deschisa... pretutindeni intunecuru... unu mirosu cá... cá... cá de mortu,“ ingâná Laib, care erá cá si nebunu.

Intru ace'a Smaltiu aprinsesé unu chibritu.

„Dómne sfinte, unu omu jace lungitu in midiloculu biroului!“ exclamá elu apoi cu gróza.

„Nu v'am spusu cá mirósa a mortu,“ díse Laib bálbaindu mai amaru decâtu Lusticu.

„Trebue se vedemu déca este numai unulu sênguru si cine este,“ díse Smaltiu si mersé inainte cu chibritulu apriasu. „Esté numai unulu si pare a fi d-lu Pucle,“ adause elu apoi si terminá exclamându, „dar' unde este d-lu Mistrelu?“

„Va fi fugitu!“ respunse Laib, care se reculesse făr' de veste la ultim'a intrebare.

„Dar' venitu-a elu in asta séra aici?“ observá Lusticu.

„Cátu despre ast'a nici o indoiéla,“ adause Laib.

„Dór' nu voiesci se díci cá dlu Pucle a fostu omorítu de elu!“ exclamá cassariulu uimitu.

„Toçmai ast'a amu voitu se dícu,“ afirmá Laib.

„De unde scii, cá dlu Pucle a moritu de o mórte violenta, póte cá l'a lovitu damblau'a.“

„Se póte,“ facú ovreulu stergündu-si fruntea de sudori. „Dar' se plecamu de-aici si se insciintiamu politi'a.“

„N'ar' fi mai bine se vedemu mai ántáiu ce si cumu,“ díse Smaltiu, „dlu Pucle póte se nu fia inca mortu, póte se mai fie vre-unu midilocu de scapare.“

„Eu unulu nu mai stáu aici nici unu minutu macaru, se scú cá se prapadesce lumea intréga,“ facú Laib esíndu afara.

„Celu puçinu se insciintiamu pre cinev'a cá se veghieze aici, pana va veni politi'a,“ insistá Smaltiu.

Dar' Laib plecase, ca-si-cându l'ar' fi arsu pamentulu de sub petiórele s'ale.

„Nu-i lucru curatu!“ borborosí Smaltiu.

„Taci pentru Domnedieu!“ se rogá Lusticu „se nu te audia cinev'a, cá dâmu de belea.“

„Te duci la politie cá se faci aretare?“ 'lu intrerupse Smaltiu.

„Nu, nu,“ se grabi a exclamá Lusticu, „si asiá vomu aveá destulu trapedu pe la judecata — cá martori, nu mai voiescu, se-mi sporescu beleau'a.“

„Du-te dar' si d-t'a a casa, voiu chemá pe cinev'a si-lu voiu tramite la politie, ér' eu voiu stá aici, pân' se va lamuri lucrulu, cá-ci déca vomu fugi cu totii potemu se ne atragemu grele banueli asupra-ne.“

„Atunci mai bine stáu si eu pâna va veni politi'a.“

„Hei prietine,“ strigá Smaltiu, cátra unu servitoriu, care se vedé in fundulu curtii.

„Ce poftesci,“ intrebá acest'a.

„Alérge fug'a la politie, si spune se vina de graba cá dlu Pucle jace lungitu in biroulu seu, pare a fi mortu.“

„Mortu!“ exclamá servitoriulu, „omorítu?“ intrebá elu apoi ingrozitu.

„Nu scimu, cá-i intunecuru,“ replicá Smaltiu „si nu voimu se cercetamu lucrulu fâra politie cá se nu dâmu de vre-o belea. Alérge iute, póte se fie numai lovitu de dambla...“

„Dar me miru cumu de n'a bagatu de séma dlu Mistrelu, care mai adineiori me intrebá de dlu Pucle,“ mai díse servitoriulu pe cându o luá la pasu cá se alerge la politie.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI

Jalusi'a conului Gligorache.

— Schitia de Craciunu. —

— Trebuie se me lamurescu. Ast'a nu mai pôte merge asiá. Suntu aprópe patrusprediece díle, decându in fie-care dí, la o anumita óra, o vedu intrându acolo, si de atunci încóce mi-a peritu tóta liniscea sufletésca. Tóta viéti'a mea am fostu omu cinstitu, am încaruntitu in cinste si acumu se mi se necinstésca cas'a in chipulu ást'a. Cas'a mea, famili'a mea se fie de aci inainte de batjocur'a lumii . . . Dar' par'cà totu n'asiu crede. Pe Sofi'a nu mi-o potu inchipuí o asemenea femeu. Nu.

Ast'feliu monologisá conu Gligorache, preumblându-se priu pravalie'a s'a in susu si in josu. Conu Gligorache erá adeca negustoriu lipscanu. Inainte de ast'a cu treidieci de ani venise dela Têgovoisce si se asiediasse intr'unu orasielu din Ardêlu. Nevéstas'a erá fiic'a unui preotu din giurulu acelu orasielu, crescuta modestu, dupa rânduie'l'a lui Melchisedecu, dar' tiêné si ea contu de lumea culta, si cându se prefacù cotulu in metru, devenise si ea „dama.“

Ei traisera cá doi porumbi. Elu iubiá pe Sofi'a inca si acumu cu totu foculu inimii s'ale de lipscanu. Si timpu de dóuedieci de ani nici nu s'a fostu pusu nimicu in calea fericirii loru. Cele dóue odrasle, Eleonor'a si Angelin'a le mariá fericirea in mesur'a in care cresceáu si se desvoltáu.

Conu Gligorache erá omu muncitoriu. Aveá elu calfe si ucenici, dupa-cumu se cuveniá, dar' deminéti'a, la deschiderea pravaliei, elu erá celu diutáiu, si celu din urma sér'a, cându se inchideá pravalie'a. Lucru mare trebuia se se intêuple, cá se mérga preste dí in locuinti'a s'a, ce se aflá de-asupr'a pravaliei, si mare tréba trebuia se aiba, cá in dí de lucru se-si iee palari'a si bastonulu si se ese, cumu s'ar' díce prin orasiu.

Intêmplarea aduse cu sêne, cá odata — erá pe la midíloculu lui Decembre — 'si uitá acasa cheile de saltarulu biroului si erá nevoitu se urce scar'a, pèntu de a-si aduce cheile, de care avusesse mare trebuintia. Intrându prin sufragerie in odai'a nevestei s'ale, observá, cá acést'a nu e acolo si intrebá de Eleonor'a, déca nu scie unde s'a dusu mama-s'a.

— Nu! — fù respunsulu fetei ce tradá o mare perplesitate.

— Nici tu nu scii, Angelino? — intrebá apoi pe cea mai mica.

— Sciu numai cá s'a dusu de acasa inainte de ast'a cu vre-o cinci minute. Unde? Nu potu spune.

Ei bine, par'cà femeile n'au si ele treburi si suntu osêndite se stee totu cucu acasa. Si conului Gligorache, care erá de altmintrelea omu intiepletu si cu socotéla, nici cá i-ar' fi trecutu vre-odata prin minte se-si faca scrupuli din caus'a absentarii nevestei s'ale de acasa. Dar' vedi, acumu de-odata f-i trezní cev'a priu minte, si iá asiá, nu

i-se pré împariá, cá nevéstas'a absentá pe timpu acelu.

Nu sfêrsise Eleonor'a bine vorb'a, si conu Gligorache fù tiupu in pravalie, — imbracarea paltonului, punerea palariu pe capu, o „la reve-dere“ personalului din pravalie a fostu lucrulu unei secunde, si preste o minuta conu Gligorache se aflá pe strada — in mare graba. Unde? Nici elu nu scia. Mergéa dreptu inainte, se uitá mai la stâng'a, mai la drépt'a, mai iuderetu si nu observá, cá toti trecatorii stateáu in locu si priviáu la elu. De-odata se oprí in coltiulu stradei O. si privindu iuderetu vediu pe dómn'a Sofi'a esudu dintr'o casa cu etagiu si colorita verde.

— Aha, am priusu-o! Unde a potutu fi ea acolo? La cine? Nu sefu, cá acolo se locuiesca vre-unu cunoscutu de alu nostru?

Asiá se intrebá soçulu ce pretindeá acumu a fi insielatu si intorcându-se spre cas'a, de unde esise nevéstas'a, se oprí dinaintea ei, o esaminá, 'si notá numerulu si plecá cátra casa, muncitu de sute si mii de gânduri.

Din momentulu acést'a pe conu Gligorache nu-lu mai poteá cuóscce. S'a schimbatu cu totulu bietulu omu. In pravalie erá zapacitu, cându mesurá elu vre-unui mușteriu, doi, trei metri mergeáu totu-de-a-un'a pe de-asupr'a; de alta parte, déca se tênguá unu mușteriu pré multu, f-i spuneá vorbe cá alea, încátu mușteritulu f-i veniá se-lu lase in scirea sfântulu cu pravalie-i cu totu, cá-ci dóra mai eráu ele pravalii in X. Calfele si ucenicii 'si sioptiáu câte si mai câte. Ba cá conu e beatu, ba cá e smintitu, ba cá s'a certatu cu cocón'a . . . Dar' nimeni nu-si poté inchipuí, cá ude mergeá elu de vre-o câteva díle încóce dupa amédi, intre órele patru si cinci. Cocón'a Sofi'a si cele dóue porumbitie nu-si poteáu esplicá tacerea „tatutiului,“ care alta-data erá vorbaretiu si nu erá mésa, nu erá óra de repausu, cá se nu le spuna lucruri din betrâni, de pe vremea lui Tudoru Vladimirescu, pre care elu insusi nu l'a cunoscutu, dar' de care-i vorbiá multu fia-fertátulu tata-seu.

Erá reu máhnitu bietulu conu Gligorache. In fie-care dí mergeá intre patru si cinci óre dupa amédi, si se postá in coltiulu stradei O. — si totu-de-a-un'a trebuia se védia pe nevéstas'a intrându si esudu din cas'a cea verde. Nu se mai indoiá elu acumu, cá nevéstas'a 'lu insiéla, amaru 'lu insiéla.

Conu Gligorache erá omu din legea veche si cátu pèntu sene ar' fi potutu elu suportá nefericirea ast'a; dar' lumea, lumea, arda-o foculu lume, — rusinea lumii 'lu munciá si torturá mereu.

Ast'a mérsè totu asiá aprópe patrusprediece díle. Se apropiase Craciunulu si conu Gligorache inca nu s'a fostu lamuritu. In ajunulu Craciunulu 'lu vedemu apoi monologisându, preumblându-se priu pravalie in susu si in josu, de tí-erá mai mare dragulu se vedi com posnasii ái'a de calfe si ucenici 'si faceáu cu ochii si rídeáu in pumni. Si adeca cine ar' fi si potutu oprí pe nesce baietiandri

se nu-si faca hazu de schimbarea ce s'a petrecutu cu stapênulu loru?

— Pe Sofi'a nu mi-o potu inchipuf o asemenea femeia, nu!... se vedu scfu fetele cev'a despre preumblarile ce le face mam'a loru dî de dî?

Fugî in susu la fete in acel'a-si tîmpu, cându nevêsta-s'a erá dusa de-acasa.

— Mam'a vóstra nu e acasa cá de obicei pe vremea ast'a, ei? —

— S'a dusu pâna la lelitî'a Fir'a, tatutiule, — respuse Eleonor'a cárm rezervata.

— Lasa tatutiule, cá de mâne incolo nu o se mai mérga de acasa, — adause cu naivitate Angelin'a.

— Ce, voi sciti pe unde umbla mam'a vóstra? ... Nefericitulu de mine! Si ele scfu, ce voru gâdfi ele despre mine?

— Ai grigie Angelino, — reflectà Eleonor'a acestei'a.

— Audi acolo, ele inca mai facu taina din lucru . . .

— Spune, spune bun'a mea Angelina, cá-ci eu si asiá scfu totulu, nu e mai multu secretu, tóta lumea o scfe, — stârui conu Gligorache inadusitu de lacrima.

Fetele se uitáu cu mirare un'a la cealalta, cá-si-cându s'ar' fi intrebatu: „Tóta lumea se o scfe? Si noi cáta silintia ne-amu datu se pastramu secretulu!”

Intr'aceste intrà in casa cocón'a Sofi'a cu unu pachetu mare in mâna.

— D'apoi voi ce faceti aici, — ce superare te-a ajunsu Gligorache acunu cându voiám chiar' se-ti predáu darulu de Craciunu, — disè cocón'a Sofia cu uimire.

— Nu-mi mai trebuesce nici unu daru, — f-i ripostà conù cu induiosiare, — m'a daruitu pre mine D.-dieu destulu.

— Stài frate, de vedi ce mai ghetete, de dóue septemâni in fie-care dî aia fostu la masia-mod'a din strad'a O. si me uitám cumu lucrara la ele, — numai de dragulu teu Gligorache.

— Unde ai fostu? In strad'a O? Ce numeru are cas'a?

— Nrulu 28, — i respuse Sofi'a.

— O casa verde?

— Intocmai!

Conu Gligorache erá pe aci sè se lovésca cu capulu de paretu, — dar' se gâdfi de un'a mai buna: imbraçiosia cu caldura pe nevêsta-s'a, sarutà fetele, si fàra de a poté rostí vre-unu cuvîntu, estí pe usia si grabí in pravalie.

Tustrele femeile se uitara dupa elu uimite. Cocón'a Sofi'a 'lu ghicise; fetele inse n'aveáu nici idee de totu lucrulu — si mama-s'a inca le lasase incurcate. Nici conulu Gligorache nu i-a datu se intieléga, cá ea la ghicitu, — dar' dieu, nici elu nu i-a mai spusu, cá fuse jalusu, — se temeá de batjocura, cá-ci erá reu de paguba . . .

— xy. —

Castelulu Pelesiu.

Cladirile, cá si ómenii, cá si epocele, au graulu loru.

Coliseulu ne vorbesce de puterea imperatiei romane; catedral'a Sf. Petru, de puterea papalitatii; Westminster despre insemnatatea parlamentulu britanicu; Tuileriile despre tîmpurile de stralucire ale Bourboniloru; castelulu Pelesiu ne vorbesce núua si va vorbi generatiiloru viitoare despre re'nvierea României si despre stralucirea regatului românescu.

Acestu castelu este o mândrie nationala, este increderea in noi insine si in stabilitate, este o sperantia a Românilu in viitoriulu ce-lu ascépta.

Multa staruintia, o neobosita munca, jertfe banesci, lupte aprige spre a i-se inleştá temelile in pólele Carpatiloru, astfelu cá trainici'a loru se strabata vécurile: tóte acestea s'au facutu pentru cá in acésta zidire erá o idea, ide'a cea mare, cá Români'a dela Plevn'a, Români'a neatêrnata si purtându sceptrulu regalitatii, se aiba o casa vrednica de a adapostí pre celu dintâiu alu ei cetatiau si pre celu dintâiu soldatu alu ei, pe regele Carolu I.

Acestu castelu mai avé menirea a fi si loculu de munca alu mintii Reginei Elisabet'a, cá-ci acesti augusti soçi, impreuna au redicatu si au iutaritu tronulu si cas'a loru, — facîndu-si si elu o coróna de otielu, facîndu-si si ea o coróna de lumina, revarsate de inaltele s'ale gândiri si de inaltele s'ale sentimente.

Éta ce insemnéza castelulu Pelesiu!

Prelânga frumseti'a acestui palatu, pre lânga podóbele scumpe ce elu cuprinde, mai are unu farmecu, acel'a alu ospitalitatii.

Obitoriu de ospitalitate este némulu nostru: cea mai mare parte a vechiloru nostri domni eráu primitori. Dar' tîmpurile de façia n'au nimicu a rîvní dela cele trecute, nici chiar' in privintî'a ospitalitatii, cá-ci numai in vér'a anului curente mai multu de patru mí de invitati au prânditu in acestu palatu, incungiurati fiindu din partea suveraniloru nostri de ace'a bunavointia, domnésca simplicitate si gratie deseversita, pretiuita de toti câti au avutu fericirea de alu apropiá.

Cei cari au studiatu caderea, in care ne aruncase vremile fanariotiloru, cei cari au fostu martori ai epocii reglementulu organicu si ai ne-numerateloru invasi trecute preste capulu nenorocitei Românie, cei cari au vediutu tier'a nóstra fàra drumuri, fàra creditu, fàra legi, fàra sigurantia, prada capriciului intêmpariloru si a destrabalarii moravuriloru, acei'a se ne spuna, déca Români'a de astadi nu este implinirea celui mai frumosu visu de propasire nationala, cându vedemu drumurile ei de feru legându tóte capitalele judetieloru cu lini'a nóstra ferata de capetenie, cându creditulu ei este intre ale celoru dintâiu state din Europ'a, cându multimea de cladiri publice si particulare acoperu suprafaçi'a tierii; respectulu legiloru ajunsu in adevèru pipaitu; suveranii nostri pild'a moralitatii; Regele Carolu I., fruntasulu

respectului legiloru si alu sentimentului datoriei, si in midiloculu tuturoru acestor'a, redicându-se castelulu Pelesiu si dicându vremiloru de fația :

Eu infaç siezu Români'a dupa resboiulu ne-atêrnarii si dupa caderea Plevnei, eu infaçisiez u o Românie noua cu legalitatea, regalitatea si stabilitatea dreptu temelie.

Bucuresci.

V. N.

O serbare la Castelulu Pelesiu.

In $\frac{3}{15}$ Noemvre s'a serbatu la Castelulu Pelesiu a 18 aniversare a casatoriei Regelui si Reginei României.

Dlu Dimitrie Sturdz'a, ministrulu culteloru si alu instructiunei publice, care venise la Sinaia din ajunu, insarcinatu fiindu din partea consiliului de ministri, a prezentatu Maiestatiloru Loru unu fôrte frumosu buchetu de flori, rostindu-le si urmatôrea cuvântare :

— „Sire! Dômnă! — Domnedieu a Totu-Poterniculu, care iudreptéza pasii omenesci si reguléza destinele popóreloru, a reversatu asupr'a României tóte harurile s'ale, — dându-ne unu Rege, care prin intieptiunea s'a a infiintiatu Regatul românu si prin vitejie a intaritu patri'a, — dându-ne o Regina, care stralucesce nu numai prin vêtuti, ci prin geniulu Ei propriu, — facându că prin Suveranii nostri numele României se fie pronuntiatu pretutindeni cu onóre si respectu. Consiliulu de ministri m'a insarcinatu se depunu in acésta di de serbatóre la petiôrele Tronului Maiestatiloru Vóstre felicitările s'ale cele mai respectuóse si se Ve urezu cu tiér'a intréga ani multi si fericiti pe Tronulu regalu alu României, pe care l'ati intemeiatu pe credintia si iubire!“

Maiestatile Loru au multumitu intr'unu modu fôrte caldurosu d-lui ministru Sturdz'a, insarcinându-lu totu-odata a aretá intregului consiliu de ministri câtu au fostu de adâncu mișcati primindu urarile loru la aniversarea acestei dîle, care este atâtu de scumpa in viéti'a Loru. —

Se luà apoi dejunulu. — Més'a erá fôrte frumosu impodobita cu flori, verdétia si o fântâna improvisata care aruncá apa.

Pre la sfêrsitul dejunului, dlu ministru Sturdz'a a redicatu urmatoriulu toastu :

— „Sire! Dômnă! — Se spuneá din têmpuri stravechi, că o comóra de aurulu celu mai finu impodobita cu petritele cele mai scumpe se afla afundata adêncu in fundurile Rinului. Se spuneá, că acésta comóra erá nepretiuita, si că cine o va scóte la lumina si-si va însusi-o, acel'a va fi poternicitu si fericitu. Nu se scie déca cinev'a o're-odata a aflatu ace'a comóra. — Ce'a ce e siguru inse, este că Români si posedu astadi o comóra a loru propria, cu multu mai scumpa si mai nepretiuita decâtu ace'a de care vorbescu têmpurile trecute. Siguru e că ei posedu o comóra viua si mai nepretiuita, vediuta de ochii tuturoru. Siguru e că la vederea acestei comori inimile nóstre cresc, se intarescu si se otelesc. Siguru e că

ace'a comóra din acestu maretiu castelu respândesce asupr'a intregului poporu marire si fericire. Siguru e că nici-odata si nicairi comóra mai scumpa nu a fostu pastrata decâtu ace'a pre care o pastréza Castelulu Pelesiu in Suveranii nostri multu iubiti. — — Se ne permiteti deci, Sire si Dômnă, se bemu cu totii din tóta inim'a in sanatatea Maiestatiloru Vóstre, că se domniti multi si nenummerati ani, re'noindu si mariindu in fie-care anu fericirea si poterea acestui frumosu Regatu! — Se traiti la multi ani!“ —

Dupa ace'a d-lu V. Alexandri iuchia în sanatatea Maiestatiloru Loru, cetindu-si urmatôrea poesia intitulata :

Urarea Pelesiuului.

Dintre óspetii de frunte
Celu mai dragalasiu, mai micu,
Eu copilu vioiu de munte
Saltu pe mésa si Ve dicu :

Tu Regina si Tu Rege
Ve inchinu alu meu prinosu :
Totu ce dorulu meu culege
De sub Ceriu mai pretiosu,

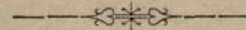
Fala, flori si fericire,
Zimbetulu lui Domnedieu,
A poporului iubire,
Traiu lungu dupa gândulu meu.

Tu cu mân'a-Ti vitejésca
Tu cu o mâna de minuni —
Pentru tiér'a Românesca
Impletitu-atí mari cununi.

Amêndoi sunteti de-o séma,
Amendoi Ve completati,
Tu parinte si Tu mama
A vitejiloru barbati.

Bunurile 'mbelsiugate
Din ceriu cada pe-amêndoi . . .
Noi cu suflete curate,
Dregemu astadi pentru Voi.

In decursulu acestei serbari, Maiestatile Loru au primitu numerose telegrame de felicitare din mai multe parti ale tieriei, contienendu noue dovedi de iubire si devotamentu.

O vorba . . .

O vorba, numai un'a
Mi-ai disu si ai plecatu
Si numai c'o privire
Respunsu intregu ti-am datu.

Si cându din tieri streine
La mine ai sositu,
Tu n'ai vorbitu nimic'a
Si eu nu te-am privitu.

Că-ci o privire are
Dorerea, si-unu cuvântu, —
Dar' dulcea fericire
E muta pre pamentu.

G. Simu.

Cronica. — Reuniunea femeilor romane din Brasiovu si-a tienutu, in sfersitului lunei trecute adunarea s'a generala ordinara, sub presidiulu dnei Agnet'a Dusoiu. Din raporturile anului ce-tite se constata, ca reuniunea dispune astadi de unu capitalu de 41,055 fl. 94 cr. si ca pentru co-perirea subventiuniloru iudatinate la scol'a de fetitie din Blasiu si din Brasiovu, precumu si pentru susti-nerea internatului de fete din Brasiovu a reuniunei, in care se afla 14 eleve, a datu sum'a de 15.0 fl. v. a. — Façia de amintirea repausatului Iacobu Muresianu, intemeiatoriulu reuniunei si celu mai mare spriginitoriu alu intereselor ei, adunarea si-a esprimitu sentiemiintele s'ale de pietate si recunoscentia; era dnei Elen'a Filitis nascuta Radovicu i vo.ã multiamita pentru oferirea gratuita a localitatiloru de lipsa la instalarea internatului.

O frumoasa festivitate arangiã la Brasiovu in diu'a SS. archangeli Michailu si Gavrilu asocia-tiunea pentru spriginirea iuvetiaceiloru si sodali-loru romani, impreuna cu societatea tineriloru sodali, de acolo — in onõrea soçiloru Michailu si Elis'a Stroescu, cari donara fondului acelei asocia-tiuni sum'a de 50.000 lei noi.

In memori'a Archiepiscopului Andreiu Siagun'a a arangiatu la 11 l. c. in Sibiu Societatea de lectura „Andreiu Siagun'a“ un'a siedintia publica cu ur-matoriulu programu: 1. *Rogatiune*, coru de C. M. v. Weber, esecutatu de corulu societatii. — 2. *Cuvõntu ocasionalu*, rostitu de Joãnu Teculescu, clericu curs. III. — 3. *Dumbrav'a rosie*. — p. V. — legenda de V. Alecsandri, declamata de Irimie Iliescu, clericu cursulu II. — 4. *Colinda*, (*O cã veste minunata*), cântecu poporalu intoc-mitu pentru coru de G. Dim'a, esecutata de corulu societatii. — 5. *Unele credintie desierte la Romani si urmarile lor*, disertatiune de Alimpiu Oprea, clericu curs. III. — 6. *Papinianu si Ves-pasianu*, — dialogu de J. Negruzzi, predatu de Joãnu Teculescu, clericu curs. III. si Ale-manu Galea, clericu curs. II. — 7. *Suntu sol-datu romanu*, cântecu poporalu intocmitu pentru coru de G. Dim'a, esecutatu de corulu societatii.

Fondatiunea siolutiana a cumperatu dominiulu dela Ernutu cu 120.000 fl. v. a.

Dlu Alecsandru M. Micu vicariu for metro-politanu in Fagarasiu, a fostu numitu de canonicu-teologu in capitulu catedrale metropolitane din Blasiu, in care stalu s'a si introdusu prin Escelenti'a S'a Dlu Archiepiscopu si Metropolitu Dr. Joãnu Vancea in diu'a de intrarea in beserica, — cându dlu Constantinu Pappalvi a fostu introdusu in stalulu de prepositu capitularu si cei'alalti canonici fie-care in stalurile la cari au fostu promovati.

Dlu Titu Budu parochu-protopopu in Satu-Siugatagu a fostu numitu de vicariu for. epis-copescu alu Marmatiei. — Sincerile nõstre gra-tulatiuni!

Dlu Georgiu Munteanu profesoru preparan-dialu a fostu numitu de Directoru la institu-tulu pedagogicu, scõlele normale si scõ'a de fe-titie din Blasiu. — I-i gratulamu din anima.

Drd. Emilu Fekete-Negrutiu, rigorosante in medicina, s'a deamitu de practicantu la institu-tulu de oculistica de lângã universitatea din Clusiu pre lângã celebrulu oculistu Dr. Silãgyi, profesoru de universitate.

Presiedintele Republicei franceze Jules Grevy a abdisu si in locu-i s'a alesu Marie François Sadi Carnot. Nõulu presiedinte s'a nascutu in 11 Augustu 1837 in Limoges din o familia de tiena politica curatu republicanã. — Tatalu seu Lazar Hippolyte Carnot a fostu senatoru. — Sadi Carnot este de profes-iune ingineriu. Carier'a politica si-a inceputu-o in an. 1871. Elu a fostu prefectu, comisariu alu li-gei nationali, in repetite rënduri deputatu si mi-nistru de afaceri publice si de finaçie.

Reuniune agronomicã romana. — Mmistrulu de agricultura, industrie si comerciulu a proviedutu cu clausul'a de aprobare Statutele Reuniunei agronomice romãne a comitatului Si-biului.

Necrologu. — **Veturi'a Zsiros**, unic'a fiica a a dlui parochu protopopu rom. gr. cat. din Siri'a Vasiliu Zsiros, dupã unu morbu îndelungatu, a repausatu in alu 17-lea anu alu vietei. — *Condolentiile nõstre intristatului parente — er' repausatei odichna lina si amentire eterna!*

Diuaristicu. — **Mus'a romana** va fi titlulu unui diuaru musicalu ce va redactã si edã in anulu urmatoriu dlu Jacobu Muresianu profesoru de cântu si musica in Blasiu.

Acestu diuaru are de scopu, pe lângã respandirea can-teceloru populare nationale, a astupã si lacun'a atãtu de sem-fita la publiculu nõstru musicalu, mai cu sãma la arangiarea de concerte, serate musicale etc., neavõndu pentru ast'feli de ocazioni piese romãnesci acomodate, si i-si iã de directiva a delaturã acestu golu, prin ace'a cã publica piese de salonu si de concerte, lucrate din cântece populare, usiurãndu ast'felu ori-carni pianistu de a potea alegi si esecutã la ocazioni si piese romãnesci. — „Mus'a romana“ va aparã cu inceputulu lui Ianuariu st. v. 1888 in fie-care luna odata, in quartu mare pre hãrtia grõsa si frumoãa, si va contienã fie-care brosiura doue coli tipariu de note frumoãu impri-mate. — Program'a fõiei va fi camu de urmatoriulu cu-prinsu: a) Cântece si hori populari arangiate pre pianu. b) Piese de salonu, din cântece populare, arangiate pentru pianu, in forma de: Fantasie, Capriciuri, Rapsodie, Con-certe etc. c) Cantece populare si originale pentru võce cu acompaniamentu de pianu. d) Piese de dansu pentru pianu pre 2 si 4 mãni. e) Cântece besericesci arangiate pentru coru barbatescu (partiture). f) Piese romãnesci pentru Vio-lina si Flãuta, cu acompaniamentu de pianu.

Partea literara de pre faci'a prima si ultima a fõiei va contienã: biografii a musiciloru straini si romãni, ar-ticoli, notiie, cronice, poesii populare etc. Pretiulu pre anu: 12 fl. 1/2 de anu 6 fl. — pentru Romani'a si strainatate: pre anu 30 franci, 1/2 anu 15 franci. — Abonamentele suntu a se face celu multu pãna in finea lunei curinte.